

Protocol *Kindspoor*

Meldtraject kinderen als getuige van huiselijk geweld
Hollands Midden

Ondertekend op 4 september 2003 te Gouda
Aanvullingen ondertekend op 24 november 2005 te Leiden
Aanvulling GGZ kinderen en jeugd ondertekend op 14 november 2006 te Gouda
Aanvulling Cardea ondertekend op 8 september 2008 te Leiden

Kindspoor, kind als getuige van huiselijk geweld vanuit politiebemoeienis

Afspraken rondom de toeleiding van kinderen als getuige van huiselijk geweld vanuit zaken, waarin de politie conform het protocol “huiselijk geweld” handelt.

Het Kindspoor is gemaakt door de Sociale Jeugd en Zedenpolitie (Yet van Mastrigt), het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (Hans Groos), Bureau Jeugdzorg (Marij Eurlings), Raad voor de Kinderbescherming (Ria Andrews), Annette Martens (project Geweld in Huis, een integrale aanpak) en Petra de Jong (project Hollands Midden bundelt krachten tegen huiselijk geweld).

De afspraken zijn geaccordeerd door directies van genoemde instellingen.

Het belang van het kind als getuige van huiselijk geweld staat in dit Kindspoor centraal. Het risico op ontwikkelingsproblemen, op korte of langere termijn, is bij deze kinderen dermate groot dat vroegtijdig effectief ingrijpen noodzakelijk is.

De politie hanteert bij meldingen van huiselijk geweld hun protocol met als doel het geweld te stoppen en te verwijzen naar hulpverlening (met of zonder strafrechtelijk traject). De kinderen die bij deze meldingen betrokken zijn hebben recht op bescherming. Daarnaast is het van belang dat deze kinderen en hun opvoeders tijdig hulp krijgen aangeboden om scheefgroei in de pedagogische situatie en in de ontwikkeling van de kinderen te voorkomen.

De Sociale Jeugd en Zedenpolitie maakt deze kinderen, vanuit de dag- en nachtrapporten zichtbaar en verzamelt relevante informatie uit het politiesysteem (BPS).

Het getuige zijn van huiselijk geweld is een vorm van (psychische) kindermishandeling. Het **Advies en Meldpunt Kindermishandeling** neemt een dergelijke melding dan ook als zijnde “een vermoeden van kindermishandeling” in behandeling.

Het Bureau Jeugdzorg biedt deze gezinnen begeleiding aan bij het verkrijgen van inzicht in de pedagogische betekenis van het gezinsgeweld en doet het kind (en de opvoeders), op basis van verkregen informatie over de situatie van het kind, een hulpverleningsaanbod.

De Raad voor de Kinderbescherming verricht onderzoek bij het niet accepteren van vrijwillige hulpverlening, waarbij vanuit de drang en dwang functie van de Raad benodigde hulp alsnog op gang moet worden gebracht (met of zonder juridische maatregel) met voldoende garanties ten aanzien van de veiligheid van het kind.

Het doel van alle ketenpartners bij de afgesproken aanpak is het in beeld brengen van kinderen die een reëel risico lopen op een verstoorde ontwikkeling. De interventies vanuit deelnemende instellingen zijn gericht op:

- Het creëren van een veilige situatie voor het kind
- Het terugdringen van risico's op een verstoorde ontwikkeling van deze kinderen.
- Het vroegtijdig signaleren van ontwikkelingsproblematiek zodat hulp in een vroegtijdig stadium geboden kan worden met een zo groot mogelijke kans op herstel.
- Het bevorderen dat opvoeders hun verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van de opvoedingssituatie van het kind en het geweld stoppen.
- Een adequaat hulpaanbod aan het kind en de opvoeders, zo mogelijk zonder en zo nodig met dwang.

Bij het maken van dit Kindspoor bleek een eenduidige normering van het geweld ten aanzien van de ontwikkeling van het kind belangrijk. Het is van belang dat iedere ketenpartner, de opvoeders die geweld tegen elkaar gebruiken, er expliciet op wijst dat dit schadelijke gevolgen heeft voor de ontwikkeling van het kind en onacceptabel is. Het onderstreept aan

betrokkenen het belang van hulpverlening en biedt een logische verklaring (aan betrokkenen) voor de toenemende drang en dwang in het accepteren van hulpverlening.

Verantwoordelijkheid

Huiselijk geweld heeft invloed op alle gezinsleden. De hulpverlening binnen kindspoor is gericht op een integrale aanpak van het gezinsysteem. Dit betekent dat de betrokken instellingen samenwerken wanneer een systeemgerichte aanpak door één instelling niet volstaat.

Wanneer een gezin door het Advies en Meldpunt Kindermishandeling is overgedragen aan een andere instelling houdt de verantwoordelijkheid van het AMK niet op. Het AMK blijft de regie houden en informeert standaard na drie tot zes maanden naar het verloop van de hulpverlening/ behandeling. Tussentijds overleg met het AMK is altijd mogelijk. Als behandeling/ hulpverlening wordt afgesloten wordt dit door de betreffende instelling teruggemeld aan het AMK.

Wanneer de betrokken instelling wordt geconfronteerd met zorgwekkende signalen van of over de kinderen richt de hulp zich ook op deze signalen, zonodig door aanvullende hulp in te schakelen. De instelling, die vanuit het kindspoor hulp verleent, organiseert zelf het betrekken van aanvullende hulp.

Wanneer de hulp niet leidt tot het afnemen van de signalen, wordt dit gemeld aan het AMK, die direct de zaak terug neemt. Het AMK neemt dan de zaak zelf in onderzoek of geleid deze door naar de Raad voor de kindbescherming.

Politie Hollands Midden:

- Het gebiedsgebonden team dat een melding van huiselijk geweld behandelt, voert ALLE bewoners van betreffend pand in BPS (Bedrijfs Processen Systeem) in, nadat de gegevens in GBA (Gemeentelijke Basis Administratie) zijn gecontroleerd. Dit is van belang indien kinderen uit het betreffende gezin op andere wijze met de politie in aanraking komen/ zijn gekomen of er andere relevante informatie over het gezin beschikbaar is.
- Het gebiedsgebonden team waarschuwt de SJZP, Sociale Jeugd en Zedenpolitie, indien het kind slachtoffer is van (seksuele) mishandeling binnen het gezin. Tevens wordt bij SJZP gemeld als een minderjarige (0-18 jaar) getuige is geweest van het geweld.
- Betrokken politiemedewerker maakt de pleger duidelijk dat huiselijk geweld niet getolereerd wordt en wijst de pleger op zijn/ haar verantwoordelijkheid voor het gezin.

Sociale Jeugd en Zeden Politie Hollands Midden:

- De SJZP beziet dagelijks de dag- en nachtrappen op meldingen van huiselijk geweld en beziet of actie door SJZP moet worden genomen. Indien dat het geval is wordt de zaak aan het zakenoverzicht van de SJZP toegevoegd.
- Indien kinderen getuige/ slachtoffer van huiselijk geweld zijn belt de SJZP met het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en vervolgens wordt overleg gepleegd of door de SJZP een melding (BPS formulier 208) zal worden opgemaakt of dat er een andere actie wordt ondernomen.
  - (vermoeden van) kindermishandeling of bedreigde ontwikkeling van het kind. (Het feit dat er geweld tussen de opvoeders plaats vindt, vormt een bedreiging voor de ontwikkeling van het kind).
  - Leeftijd 0-18 jaar.
  - Signaalgedrag van kind en/ of de ouders/ verzorgers.
  - Toestemming van de ouders om te melden is niet nodig.

- Indien een melding is opgemaakt worden ouders/ verzorgers hiervan in principe door de SJZP in kennis gesteld.
- SJZP wijst de ouders/verzorgers op de schadelijke gevolgen van het geweld op de ontwikkeling van het kind
- SJZP rapporteert in BPS dat er gemeld is bij het AMK.
- SJZP rapporteert in BPS welke hulpverleningsinstelling met hulp aan gezin start.

Advies en Meldpunt Kindermishandeling Zuid Holland:

- Het intake team van het AMK neemt besluit over aanname van de melding.
- Als er hulpverlening actief is, vindt overleg/ advisering plaats over het bespreekbaar maken van het huiselijk geweld en het vervolg van de hulpverlening en verdere bemoeienis van het AMK. Het AMK neemt hierin zijn eigen verantwoordelijkheid en controleert zonodig bij de hulpverlenende instelling of er voldoende veiligheidsgaranties zijn ten aanzien van het kind.
- Als er geen hulpverlening in het gezin actief is kan het AMK besluiten tot de volgende trajecten.
  - Doorgeleiding naar de Raad voor de Kinderbescherming. of
  - Verwijzing naar Bureau Jeugdzorg, zonder eigen onderzoek of
  - Verwijzing naar specifiek hulpaanbod of
  - Melding in onderzoek nemen.
- Als de melding in onderzoek wordt genomen neemt het AMK zo spoedig mogelijk contact op met het gemelde gezin.
- Het AMK onderzoekt tevens of andere kinderen in het gezin slachtoffer/ getuige van huiselijk geweld zijn.
- Het AMK wijst de ouders/ verzorgers op de schadelijke effecten van het geweld op de ontwikkeling van het kind.
- Het AMK doet onderzoek in het netwerk rondom het gezin.
- Op basis van onderzoek en contacten met ouders/ verzorgers wordt verwijstraject ingezet, waarin betreffende instelling(en), op basis van de specifieke deskundigheid van het AMK, wordt(en) geadviseerd met betrekking tot de inhoud en randvoorwaarden van de hulpverlening.
- AMK maakt afspraken met vervolginstelling(en), draagt verantwoordelijkheid daarbij over.
- AMK maakt schriftelijke afspraken met ouders/ verzorgers met betrekking tot de hulpverlening en toestemming voor uitwisseling van gegevens over het gezin met politie, BJZ, Raad en eventuele andere betrokken instellingen.
- AMK informeert de melder (= SJZP en SJZP muteert in BPS) over verwijzing via een standaardbrief met vermelding van hulpverlenende instelling (en eventuele contactpersoon).
- AMK sluit af.
- AMK informeert maximaal een half jaar na afsluiting, of laat zich informeren, of het ingezette traject tot de gewenste verbeteringen geleid heeft.

:

Bureau Jeugdzorg:

- Bureau Jeugdzorg voert met betrokkenen binnen 10 dagen, nadat er een aanmelding heeft plaatsgevonden (door betrokkenen zelf of door AMK), een eerste gesprek.
- In crisissituaties is direct een hulpverlener beschikbaar voor deze gezinnen.
- BJZ doet het gezin een hulpaanbod en benadert hiertoe het gezin actief.
- BJZ screent waarin expliciet aandacht besteed wordt aan;

- Wie is/ zijn pleger(s) van geweld, wie is/ zijn slachtoffer(s), of wisselen de rollen?
  - Soort(en) mishandeling waaronder: vóórkomen van fysieke, psychische, seksuele kindermishandeling, partnermishandeling, mishandeling van en door broers/ zussen.
  - Duur en intensiteit van geweld.
  - de invloed van het geweld op de pedagogische situatie
  - traumatische ervaringen van het kind
  - traumatische ervaringen van de opvoeders
  - wijze waarop gezinsleden in het algemeen omgaan met conflicten
  - checken van ontwikkelingsproblemen, met aandacht voor de specifieke risico's in relatie tot de leeftijdsfase van het kind.
  - Bereidheid van ouders om hulp voor eigen problemen te aanvaarden.
  - Mate waarin ouders verantwoordelijkheid nemen voor de problemen in het gezin en het belang van hun kind.
- BJZ kan gezinsleden **basishulp** in de vorm van opvanggesprekken aanbieden waarin:
    - Gesprek met ouders waarin uitleg gegeven wordt over de schadelijke gevolgen van het geweld op de ontwikkeling van hun kind.
    - Gesprek met het kind/ de kinderen gericht op ontschuldiging en safetyplanning.
    - Gesprek met gezin gericht op het maken van afspraken t.a.v. verdere hulpverlening.
  - BJZ kan **crisisinterventie** bieden en verzorgt, indien nodig, crisisopvang (24 uren opvang).
  - BJZ kan **vrij toegankelijke hulpverlening** bieden (maximaal 5-7 gesprekken).
  - BJZ kan **indiceren voor geïndiceerde zorg, diagnostiek of jeugd GGZ- hulp**.
  - BJZ kan **casemanagement** bieden in complexe gezinssituaties waarin diverse hulpverleners betrokken zijn en sprake is van geïndiceerde zorg.
  - BJZ realiseert in samenwerking met GGZ directe inzetbaarheid van **traumahulpverlening** aan het kind in ernstige huiselijk geweld zaken.
- BJZ maakt schriftelijke afspraken met ouders m.b.t. uitwisseling van informatie met politie, Waag, AMK en Raad (en school, huisarts, schoolarts, AMW en eventuele andere betrokken instellingen/ organisaties/ personen)
  - Indien cliëntsysteem hulpverlening weigert of afbreekt, maakt BJZ een inschatting van de risico's ten aanzien van de ontwikkeling van het kind en meldt, afhankelijk van de ernst van de situatie bij het AMK of verzoekt de Raad voor de Kinderbescherming om onderzoek te doen.
  - BJZ meldt weigering hulpverlening door ouders/ opvoeders aan de politie zodat hiermee de noodzaak van hulpverlening in het strafrechtelijke circuit onderbouwd kan worden.

BJZ neemt in een verzoek om onderzoek aan de Raad onder andere op: screeningsverslag, reactie ouders op hulpaanbod en uitleg over schade van geweld op kinderen, reden waarom hulp niet op gang is gekomen of is afgebroken, inschatting van de risico's ten aanzien van de ontwikkeling van het kind bij uitblijven van hulpverlening.

Raad voor de Kinderbescherming:

- De Raad hanteert de volgende algemene intakecriteria:
  - Is er duidelijk aangegeven dat het kind wordt bedreigd in zijn/haar ontwikkeling? (gedragsproblemen, ontwikkelingsachterstand op cognitief, sociaal en/of emotioneel gebied en eventuele beperkingen van de ouders zoals pedagogische onmacht, psychiatrische en/of verslavingsproblemen)

- Is er duidelijk aangegeven welke hulp er geboden is en waarom deze niet meer mogelijk is?
- Is er duidelijk aangegeven dat de ouders geen verandering in de opvoedingssituatie kunnen of willen bewerkstelligen?
- Zijn de ouders op de hoogte van de inhoud van de melding?
- Om meldingen vanuit het Kindspoor in onderzoek te kunnen nemen heeft de Raad nodig:
  - Een mutatie van de politie waaruit blijkt dat er sprake is van huiselijk geweld (deze vormt de onderbouwing van het feit dat de opvoeders een onveilige situatie hebben gecreëerd).
  - Verslag van het AMK of BJZ waaruit blijkt dat opvoeders hulp aan het kind en/ of aan henzelf (plegerhulp, slachtofferhulp) weigeren of zijn afgehaakt zonder dat de situatie verbeterd is.
  - Verslag van AMK of BJZ over de mening van de ouders met betrekking tot de inhoud van de melding.
- De Raad neemt melding van AMK of BJZ (na toetsing) in onderzoek. In levensbedreigende situaties kan de politie rechtstreeks melden.
- Het raadsonderzoek onderzoekt en neemt maatregelen in verband met de veiligheid van het kind.
- In het onderzoek wordt de opvoeders (nogmaals) uitleg gegeven over de schade van huiselijk geweld op de ontwikkeling van het kind.
- De raadsonderzoeker probeert alsnog een verwijzing van het kind naar de hulpverlening tot stand te brengen, gebruik makend van zijn drangfunctie.
- In het onderzoek wordt met opvoeders de noodzaak van eigen hulpverlening besproken waardoor weer een veilige opvoedingssituatie kan ontstaan.

Uit het onderzoek kunnen de volgende trajecten volgen:

- Opvoeders accepteren alle benodigde hulp, Raad sluit af met rapportage. Of
  - Opvoeders weigeren alle hulp, Raad weegt de risico's ten aanzien van de bedreiging af en verzoekt de Rechtbank om een ondertoezichtstelling teneinde de hulpverlening af te dwingen. Of
  - De opvoeders stemmen in met hulp aan kind, maar aanvaarden zelf geen hulpverlening, Raad weegt af of belang van het kind voldoende veilig is gesteld hiermee en verwijst, na overleg met BJZ, het kind door en sluit af/ of entameert een Maatregel van Kinderbescherming. Of
  - De opvoeders stemmen in met hulp voor eigen problematiek, maar niet aan het kind, Raad weegt af of belang van het kind voldoende veilig is gesteld hiermee, verwijst en sluit af/ of entameert een Maatregel van Kinderbescherming. Of
  - In alle overige zaken wordt overleg gevoerd met de ketenpartners over het vervolg. Hierbij wordt tevens besproken of er aangifte van mishandeling gedaan moet worden bij de politie (en door wie).
- Het raadsonderzoek sluit af met een raadsrapport (met of zonder een verzoek om een maatregel) waarin o.a. is opgenomen; dat huiselijk geweld een bedreiging vormt voor de ontwikkeling van het kind en hoe die er voor dit specifieke kind uitziet, de stellingname van de opvoeders ten aanzien van hulpverlening, zowel aan zichzelf als aan het kind, de mate van (on)veiligheid van de opvoedingssituatie en indien van toepassing de gemaakte afspraken met de hulpverlening.
  - De Raad koppelt de uitkomst van het onderzoek terug naar de melder.

- Als na verwijzing naar de vrijwillige hulpverlening blijkt dat de hulpverlening onvoldoende verandering teweeg kan brengen, de opvoeders zijn afgehaakt of het geweld niet is gestopt wordt het gezin opnieuw bij de Raad aangemeld.
- In principe kan de Raad, op verzoek van AMK of BJZ, het raadsonderzoek onmiddellijk heropenen (bij voorkeur) door dezelfde raadsonderzoeker.
- De Raad entameert dan alsnog een Maatregel van Kinderbescherming.

Petra de Jong, augustus 2003.

Onderstaande instellingen onderschrijven de afspraken rond het meldtraject kind als getuige van huiselijk geweld, zoals beschreven in het protocol kindspoor. De door de partners gemelde zaken zullen intern behandeld worden conform dit protocol. Het protocol is werkzaam in de regio Hollands Midden.

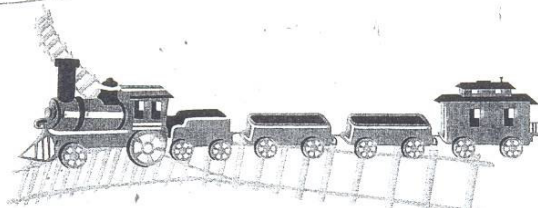
Mevr. Y. van Mastrigt
Teamchef Sociale Jeugd- en Zedenpolitie Hollands Midden

Dhr. J. van Schie
Locatiemanager Bureau Jeugdzorg Midden Holland

Dhr. E. Zegers
Bureaumanager Bureau Jeugdzorg Zuid-Holland Noord

Dhr. H. Groos
Regiomanager Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Zuid-Holland

Dhr. R. Dirven
Vestigingsmanager Raad voor de Kinderbescherming Den Haag

Aanvullingen op het protocol Kindspoor

Sinds de ondertekening van het protocol in 2004 heeft de werkwijze in Kindspoorzaken zich verder ontwikkeld. Dit heeft geresulteerd in samenwerking met de plegerhulpverlening en de hulpverlening aan het (volwassen)slachtoffer. Gedurende ruim een jaar is in casuïstiek samengewerkt en hieruit zijn samenwerkingsafspraken ontstaan met de Waag en de instellingen voor AMW in regio Hollands Midden. Deze nieuwe partners hebben op 24-11-2005 de onderstaande samenwerkingsafspraken ondertekend als aanvulling op het bestaande protocol.

Daarnaast is een onderdeel met betrekking tot de veiligheid van uitvoerend werkers in Kindspoorzaken toegevoegd.

De Waag:

De Waag kan in een Kindspoorzaak worden ingeschakeld als:

- De pleger of het echtpaar reeds in behandeling is/ zijn bij de Waag.
- De pleger, vanuit het strafrechtelijk kader, verwezen is naar de Waag.
- De pleger of het echtpaar bereid is/ zijn tot behandeling bij de Waag en hiertoe een verwijsbrief meenemen.

De Waag biedt in het kader van het Kindspoor:

- Intake van de pleger, waarbij zo mogelijk ook de partner wordt betrokken, waarin aandacht wordt besteed aan de positie van kinderen bij huiselijk geweld.
- Motivatietraject met de pleger om behandeling te accepteren; het belang van behandeling ook in relatie tot aanwezige kinderen in het gezin wordt expliciet uitgelegd.
- Time-outprocedure waarin zowel de rol van de pleger als die van het slachtoffer besproken wordt; waarin ook aandacht wordt besteed aan afspraken rond de veiligheid van de kinderen.
- Diagnostische gesprekken en risicotaxatie-gesprekken met de pleger met als doel het stoppen van geweld, het nemen van verantwoordelijkheid door de pleger voor agressief gedrag, nadere diagnostiek van de persoonlijkheid van de pleger, uitleg van de cirkel van geweld binnen een relatie/ het gezin.
- Gezinsgesprekken; waarin besproken wordt welke schade kinderen oplopen als gevolg van huiselijk geweld. Tevens komt hier sociale netwerkvorming rond de kinderen en safety-planning aan de orde. De kinderen worden indien nodig doorverwezen naar instellingen voor jeugdhulpverlening voor hulpverlening aan kinderen die getuige zijn geweest van huiselijk geweld.
- Relatietherapie, waarin de rol van de ouders als opvoeders aan de orde komt.
- Psycho-educatie aan de ouders over de schade die kinderen lopen als gevolg van huiselijk geweld.
- Plegerbehandeling, waarin het nemen van verantwoordelijkheid voor het gepleegde geweld door de pleger centraal staat en waarin ook het nemen van de verantwoordelijkheid ten aanzien van de kinderen en hun veiligheid aan de orde komt.
- Duidelijke afspraken met de pleger over uitwisseling van gegevens met de andere Kindspoorpartners (BJZ, AMK, RAAD, AMW) of met anderen, zoals de huisarts of de school.

- Duidelijke afspraken met de pleger dat wanneer de behandeling vroegtijdig wordt afgebroken dit gemeld wordt aan het AMK.
- Overleg en samenwerking met het AMK met betrekking tot de ontwikkeling/veiligheid van de kinderen.
- Afstemming van de behandeling van de pleger met behandeling van overige gezinsleden door BJZ, AMW of Raad voor de Kinderbescherming.
- Verwijzing van de pleger naar (specifiek) vervolgaanbod voor pleger; diverse groepsbehandelingen voor plegers, algemene agressiegroep, partner-relatiegesprekken, partner-relatiegroep, huiselijk geweldgroep met aandacht voor culturele aspecten, farmacotherapie, individuele gesprekken dader.
- Verwijzing van de partner naar ondersteuningsgroep van partners van plegers van huiselijk geweld.

De Waag staakt de bemoeienis met de pleger/ het gezin als:

- De behandeling is afgerond en geen verdere behandeling nodig is. De Waag meldt dat hun bemoeienis stopt aan het AMK.
- De behandeling door de pleger vroegtijdig wordt afgebroken. De Waag meldt dit aan het AMK. Als de reclassering betrokken is, zal deze worden ingelicht, conform de afspraken met de strafrechtpartners.
- De pleger geen gehoor geeft aan uitnodigingen voor een intakegesprek. De Waag meldt dit aan het AMK. En als de reclassering betrokken is wordt deze hiervan in kennis gesteld.

Algemeen Maatschappelijk Werk:

Er wordt aan het AMW overgedragen (zonder een diepgaand AMK-onderzoek) als er sprake is van:

- een eenmalig incident van het geweld tussen ouders/ verzorgers
- relatieproblemen zijn
- sociale factoren die ten grondslag liggen aan het geweld
- ouders mogelijk open staan voor hulp (ouders ervaren het incident als een probleem).

Het AMK stuurt de ouders/verzorgers een brief waarin staat uitgelegd dat, op basis van de informatie van de politie en het feit dat zij te kennen hebben gegeven dat zij openstaan voor hulpverlening, het AMW contact met hen zal opnemen.

Het AMW neemt contact op met de ouders/opvoeders (zie afspraken) en bespreekt tijdens het begeleidingsproces met hen:

- De reden van bemoeienis, namelijk de politiemelding vanwege huiselijk geweld.
- Huiselijk geweld is schadelijk voor de ontwikkeling van hun kind(eren) en ook voor henzelf.
- Dat het AMW met de ouders/opvoeders wil proberen de problemen onder controle te krijgen zodat het geweld stopt. Dat eventuele achterliggende problematiek ook met hen wordt besproken en zomogelijk gewerkt wordt aan een oplossing daarvan.
- Dat er expliciet aandacht besteed zal worden aan wat het geweld voor de kinderen betekend heeft, zodat zij als opvoeders ondersteund kunnen worden in hun opvoedersrol.
- Dat er terugkoppeling plaatsvindt met het AMK over het verloop van de begeleiding.

- Dat er grenzen zijn aan de mogelijkheden van het AMW. Het AMW biedt geen plegerhulpverlening of verslavingszorg. Mocht er andere hulp nodig zijn, er wel geholpen wordt deze andere hulp te vinden.
- De ouders/ opvoeders door het AMW worden ingelicht over welke informatie naar het AMK gaat.
- Het AMW sluit de hulpverlening af en registreert de casus bij huiselijk geweld/ Kindspoor.
- Er vindt altijd terugkoppeling plaats aan het AMK.

Veiligheid uitvoerend werkers

Voor een goede uitvoering van hun opdracht is het van groot belang dat de uitvoerend werkers, betrokken bij de aanpak huiselijk geweld vanuit het Kindspoor, zich voldoende veilig weten.

Om de veiligheid van uitvoerend werkers zo groot mogelijk te maken zijn de volgende afspraken van belang:

- Als SJZP inschat dat er extra veiligheidsmaatregelen voor de uitvoerend werkers nodig zouden kunnen zijn t.a.v. een bepaald gezin melden zij dit telefonisch aan het AMK.
- Het AMK betracht terughoudendheid in het overdragen van een dergelijk gezin aan de vrijwillige hulpverlening en alleen dan als er expliciete afspraken gemaakt zijn over de hulpverlening met desbetreffend gezin en de individuele gezinsleden hiermee akkoord gaan.
- Het AMK licht (mondeling) Kindspoorpartners in na waarschuwing van SJZP.
- Alle Kindspoorpartners plegen een zo open mogelijke communicatie met betrokken cliënten. Dit is een vorm van respectvolle omgang met de cliënt en blijkt (uit ervaring van hulpverleners in het gedwongen kader) agressie te verminderen.

Aanvullingen per 14 november 2006:

De GGZ biedt in de keten van zorg geoordeelde hulp aan, gelijk aan de zorg die geboden wordt bij kinderen die een ingrijpende gebeurtenis hebben meegemaakt. GGZ kinderen en jeugd kan daartoe worden ingeschakeld door middel van een verwijzing door een medisch specialist (huisarts, vertrouwensarts, psychiater etc.) of op indicatie van Bureau Jeugdzorg. GGZ kinderen en jeugd kent onderstaand aanbod in het kader van kindspoor:

- **Een preventief aanbod:** kinderen in de basisschool leeftijd die getuige zijn geweest van huiselijk geweld wordt een (preventief) groepsaanbod geboden. Gebleken is dat in andere regio's o.a. Haaglanden deelname aan de groep tot positieve resultaten heeft geleid. Deelname kind aan de preventiegroep Boomhut, kan tevens bruikbaar zijn als procesdiagnostiek.
- **Deelname aan het casuïstiek overleg** en ondersteunen bij aanmeldingen
- **Onderzoek en Indiciestelling (O & I) binnen een week** als er een kind aangemeld wordt dat getuige is geweest van geweldsituaties. Kinderen zijn nl. vaak blootgesteld aan ernstige geweldsituaties o.a. bedreigingen met de dood of hebben iets van het slachtoffer gezien. Het gaat om kinderen waarbij de inschatting is, dat het kind meer moeite heeft met de verwerking dan de normale verwerking van trauma. Vaak gaat het om kwetsbare kinderen, die zelf niet stevig zijn en/ of waarbij het steunsysteem zwak is.
- **Crisisinterventie:** wanneer er sprake is van acute psychiatrische problematiek als ernstige automutilatie, suïcide gedachten of pogingen, acute verwardheidsklachten, ernstige ontregeling van het oudersysteem op grond van ernstige psychiatrische problematiek van de kind/jeugdige
- **Diagnostiek:** het stellen van een goede diagnose is belangrijk om de ernst in te schatten van de geweldsituaties waarvan het kind getuige is geweest. De ernst van de situatie wordt met ouders besproken.
- **Traumabehandeling:** als blijkt dat er bij het kind sprake is van acuut dan wel chronisch trauma (volgens traumaprotocol)
  - **EMDR:** Eye Movement Desensitization and Reprocessing
  - **Eerste opvanggesprekken** Bij acuut trauma worden vaak eerst opvanggesprekken gevoerd en
  - **Clas;** behandeling van dader slachtoffer en kind (in samenwerking met de Waag) biedt de mogelijkheid om zowel met slachtoffer als dader te werken in de context van het gezin. Deze behandelvorm wordt nog niet uitgevoerd in Gouda, maar kan wel in andere vestigingen worden uitgevoerd als hiervoor een indicatie is gesteld.
- Andere vormen van **individuele-, groepsbehandeling of gezinsbehandeling.**

In het kader van het Kindspoor bespreekt de GGZ Kinderen en Jeugd met ouders dat hulp wordt geboden in het kader van kindspoor, hetgeen inhoudt dat er teruggekoppeld wordt aan het AMK of hulp effectief is. Vroegtijdig afbreken van behandeling wordt aan het AMK gemeld, waarna het AMK de zaak in onderzoek neemt of doorgeleid naar de Raad voor de Kinderbescherming (zie hoofdstuk "verantwoordelijkheid").

Aanvullingen per 16 juni 2008

Bijdrage Cardea Jeugdzorg aan Kindspoor

Cardea Jeugdzorg is een jeugdzorgorganisatie in de regio Zuid-Holland Noord. Cardea biedt aan kinderen en jongeren van 0 – 23 jaar met ontwikkelings- gedrag- en/of gezinsproblemen, ambulante hulp, daghulp, 24-uurshulp of een combinatie hiervan. De ouders, het gezin, worden daarbij nauw betrokken. Cardea biedt geïndiceerde zorg hetgeen betekent dat er een indicatiebesluit van BJZ aan ten grondslag moet liggen.

Gebaseerd op onderstaande overwegingen is het gewenst dat Cardea als jeugdzorgaanbieder deelneemt aan Kindspoor:

- het bieden van opvoedingsbegeleiding en ondersteuning aan ouders zodat kinderen in veiligheid kunnen (op)groeien, behoort tot de kernexpertise van Cardea Jeugdzorg
- hiertoe beschikt Cardea over een hulpaanbod dat in het kader van Kindspoor gericht ingezet kan worden.

Cardea kan op onderstaande wijze in een Kindspoorzaak betrokken worden:

- het kind/gezin is al in behandeling is bij Cardea; op initiatief van Cardea kan een aanvullende indicatie worden aangevraagd bij BJZ;
- het kind/gezin wordt via het *Kindspoor*-interventieteam door BJZ doorverwezen naar Cardea. In die gevallen wordt de indicatiestelling door de in het interventieteam aanwezig BJZ-medewerker opgepakt;
- in geval dat de veiligheid van het kind direct in gevaar is kan per direct crisishulp (verblijf en/of ambulante) ingezet worden. In die gevallen moet er binnen een termijn van 4 weken een indicatiebesluit van BJZ aan de door Cardea geboden zorg ten grondslag liggen.

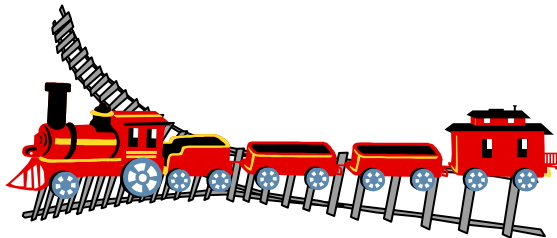
In het kader van Kindspoor kan Cardea aan cliënten waarbij sprake is van huiselijk geweld en/of van klachten voortkomende uit huiselijk geweldervaringen onderstaande begeleiding/behandeling bieden:

- **Kamil:** een groepsgericht behandelingsprogramma voor kinderen van 4 – 12 jaar gericht op het verwerken van de traumatische ervaringen van huiselijk geweld. Het behandelprogramma bestaat uit een therapiegroep voor kinderen (wekelijkse groepsbijeenkomsten van 1.5 uur) en een psycho-educatieve oudergroep (twee wekelijks bijeenkomsten (8) van 1.5 uur.
- **Crisishulp:** Ambulante crisishulp (Families First, Ambulante Spoedhulp) en 24-uursopvang crisisopvang
- **Omgangsbegeleiding:** Kortdurende begeleiding van de omgang tussen de niet-verzorgende ouder en kind (0 -12 jaar) waarbij de mogelijkheden voor een voor het kind verantwoorde (veilige) omgangsregeling onderzocht en waar mogelijk tot stand gebracht wordt.
- **Ambulante gezinsbegeleiding:** ondersteuning van ouders in hun rol als ouders/opvoeders, waarbij o.m. aandacht besteed wordt aan de gevolgen van huiselijk geweld voor kinderen en aan veiligheid in het gezinssysteem;
- **Individuele coaching van jongeren:** individuele begeleiding van jongeren;
- Diverse **trainingen** voor jongeren van 12-18 jaar zoals Weerbaarheidstraining, Rots en water, Kleur bekennen (gericht op uitdrukking geven aan emoties). Dit trainingsaanbod wordt altijd in combinatie met een andere hulpvorm (bijvoorbeeld individuele coaching) ingezet.

Cardea bespreekt met ouders dat hulp wordt geboden in het kader van Kindspoor, hetgeen inhoudt dat er teruggekoppeld wordt aan het AMK of hulp effectief is. Vroegtijdig afbreken van de behandeling wordt aan het AMK gemeld, waarna het AMK de zaak in onderzoek neemt of doorgeleidt naar de Raad voor de Kinderbescherming.

Ook in het geval dat de hulp niet leidt tot het stoppen van huiselijk geweld, wordt dit gemeld aan het AMK, die direct de zaak terug neemt.

Daar waar meerdere hulpverleningsinstellingen bij een zaak betrokken zijn, zet Cardea in op samenwerking en afstemming van de hulp. Cardea maakt met de ouders duidelijke afspraken over uitwisseling van gegevens met andere Kindspoorpartners (BJZ,AMK, Raad voor de Kinderbescherming, de WAAG, AMW, GGZ) of met anderen zoals de huisarts of school.

Eenvoudige schematische weergave van het Kindspoor.

Uitgangspunt: getuige zijn van huiselijk geweld schaadt de ontwikkeling van het kind.

Politie: Handelt conform protocol huiselijk geweld. Plus voert kinderen in in BPS.

SJZP: Checkt kinderen en ondersteunt team bij melding aan het AMK. Plus geeft opvoeders de boodschap:
Huiselijk geweld is slecht voor kinderen.

AMK: =vermoeden van kindermishandeling.

Boodschap: *Huiselijk geweld is slecht voor kinderen.*

- Afspraken met aanwezige hulpverlening. of
- Eigen onderzoek of
- Verwijzen naar BJZ (voldoende veiligheid voor kind) of
- Doorgeleiden naar de Raad voor de Kinderbescherming. of
- Bij (vermoeden van) ernstige individuele problematiek kind en/of
- Maakt afspraken met de Waag m.b.t. plegerhulpverlening/ relatietherapie en specifieke aandacht t.a.v. de kinderen en/of
- Maakt afspraken met het AMW m.b.t. hulp aan het slachtoffer of de ouders en specifieke aandacht voor de kinderen

BJZ: Hulp nodig?

Boodschap: *Huiselijk geweld is slecht voor kinderen.*

- Basishulp (3 gesprekken m.b.t. schade huiselijk geweld)
- Vrij toegankelijke hulpverlening
- Crisisinterventie
- Indiceren voor geïndiceerde zorg, diagnostiek, jeugd GGZ.
- Casemanagement
- Indiceren voor traumahulpverlening door RIAGG jeugd.

Raad: Dwang en Drang.

Boodschap: *Huiselijk geweld is slecht voor kinderen.*

- Met drang motiveren voor hulp in vrijwillig kader.
- Zo nodig met dwang (OTS, via de Rechtbank).

GGZ kinderen en jeugd Rivierduinen: hulp bij o.a. verwerking

Boodschap: *Huiselijk geweld is slecht voor kinderen.*

- Preventief groepsaanbod
- Onderzoek
- traumahulpverlening

Cardea Jeugdzorg

Boodschap: *Huiselijk geweld is slecht voor kinderen.*

- Groepsaanbod
- Ambulante gezinsbegeleiding
- Trainingen/ coaching
- Crisishulp
- Omgangsbegeleiding

De Waag: hulp bij agressieregulering.

Boodschap: *Huiselijk geweld is slecht voor U en de kinderen.*

- Hulp aan de pleger/ of het echtpaar
- Hulp aan het slachtoffer
- Specifieke aandacht voor de positie en de veiligheid van de kinderen.

AMW: hulp bij relatieproblemen

Boodschap: *Huiselijk geweld is slecht voor U en de kinderen.*

- Hulp aan het slachtoffer of het echtpaar.
- Specifieke aandacht voor de positie en de veiligheid van de kinderen.

